

## II. MUGAGABEA (2)

- Aurreko ikaskaian forma mugagabeak ikasten hasi gara. Orain, aurrera jarraituz, **nori** eta **noren** kasuak ikasiko ditugu. Gogoan izan, hori bai, mugagabea *galdetzaileekin*, *indefinidoekin* eta *zenbatzaileekin*, batzuetan, erabiltzen dela:

- Zein laguni esan diozu etortzeko?  
Edozein gizoni ezin zaio horrelakorik esan  
Bi gazteri tokatu zaie loteria
- Zein lagunen etxean izan zara?  
Edozein gurasoren nahia da seme-alabak pozik ikustea  
Bost egunen buruan itzuliko gara

### II.1. NORI MUGAGABEAN

- Forma:

kontsonante + l	gizoni
bokal + ri	gazte-r-i

- Horrela:

zeini, nori, zeri, zenbati, inori, ezeri, edozeini, zenbaiti, bati...  
askori, gutxiri, gehiagori, gehiegiri, biri, hogeiri....

## ARIKETAK

### 1. Bete hutsuneak parentesi barruko hitza **nori mugagabe**an erabiliz:

- |   |                     |
|---|---------------------|
| 1. ... esaten al diozu etxean sartzeko?   | (edozein)           |
| 2. Tolosako bi ... tokatu zaie loteria.   | (neska)             |
| 3. Zein ... eman zenion koaderno?   | (irakasle)          |
| 4. Zenbait ... ezin zaio bromarik egin.   | (jende)             |
| 5. Esan ... edo ... pasatzeko.  | (bi; hiru)          |
| 6. Jende ... kontatu diozu hori.  | (gehiegi)           |
| 7. Zein ... eskatu behar diozu dirua?   | (osaba)             |
| 8. Nire herriko andre ... eman diote lehen saria.                                   | (bat)               |
| 9. Jende ... gustatzen zaio futbola.  | (asko)              |
| 10. Beste ... , berriz, ez zaie batere gustatzen.                                   | (zenbait)           |
| 11. ... bidali behar diozu postal hori?   | (zein)              |
| 12. ... ez zaio gauzez gidatzea gustatzen   | (zenbait)           |
| 13. Aurten jende ... eman diote Ameriketara<br>joateko beka: hiru ... eta neska ... | (gutxi; mutil; bat) |
| 14. Edozein ... ezin zaio dirua utzi.   | (pertsona)          |
| 15. Zenbat ... bidali diezu gonbitea?   | (lagun)             |

### 2. Euskaratu:

1. ¿A quién se le ha perdido este reloj?
2. Pedí ayuda a dos chicos que había allí.
3. No abras la puerta a cualquiera.
4. La beca se la han dado a una chica de mi barrio.
5. Todavía tengo que llamar a otras dos amigas.
6. A mí me ha gustado mucho la película, pero a algunos les ha parecido dura.
7. No se lo dijimos a nadie.
8. Hemos enviado la propaganda a unas mil personas.
9. ¿A cuánta gente debes dinero?
10. Tendremos que dejar pasar a más gente.

## II.2. NOREN MUGAGABEAN

- Forma:

kontsonante	+ EN	gizonen
bokal	+ rEN	gazte-r-en

Horrela:

zeinen, noren, zeren, zenbaten, inoren, ezeren, edozeinen, zenbaiten, baten...  
askoren, gutxiren, gehiagoren, gehiegiren, biren, hogeiren...

- Erabilera

Ondo dakizunez, azken kasu hau izenaren osagarri bezala erabiltzen da batzuetan eta sustantibatua besteetan:

**Zeinen argazkia** da hori? (*¿La foto de quién...?*)

**Norbaiten laguntza** behar dut

**Bi lagun**en bisita izan dut

**Zeinenak** dira giltza hauek? (*¿De quién...?*)

**Norbaitenak** izango dira

**Bi lagunena** da denda hori



## ARIKETAK

### 1. Bete hutsuneak parentesi barruko hitza **noren mugagabe**an erabiliz:

1. ... baimena zenuen hori egiteko? (nor)
2. Bi ... oparia da hori (adiskide)
3. ... artean egin dute liburu hori (asko)
4. Mendian galdutako gazte ... bila abiatu dira (bat)
5. Eibarko bi ... lanak irabazi du lehen saria (neska)
6. ... dira betaurreko horiek? (zein)
7. Hiru ... artean konpondu dute baserri hori (familia)
8. Betiko joan omen zen, baina lau ... buruan etxean zen berriro (egun)
9. Bederatzi gara. Beraz, beste ... beharra dugu taldea osatzeko (bi)
10. ... zain al zaudete? (norbait)
11. Ez du aspertzeko denborarik. Gaur ere hiru ... bisita izan du (lagun)
12. Pasaporte bat eskatu du hoteleko arduradunak; ... berdin da (edozein)
13. Zenbait ikasleren lanak txukunak eta garbiak izaten dira.  
Beste ... , berriz, ezin dira irakurri ere (zenbait)
14. Perretxiko asko ekarri dute, baina ... bila joan dira (gehiago)
15. Orkatila bihurtu zuen eta orain bi ... laguntzaz ibiltzen da (makulu)

### 2. Euskaratu (**noren kasua** erabiliaz):

1. ¿A quién esperas?
2. ¿En busca de quién han ido?
3. Al cabo de algunos días volvió al pueblo
4. Han hecho la casa entre tres hermanos.
5. Todavía falta la respuesta de mucha gente.
6. Lo que es de muchos no es de nadie.
7. ¿En casa de quién estás?
8. He recibido la carta de dos amigas de Alemania.
9. Se ha quedado en casa de un amigo de Bilbao.
10. ¿De quién es este disco?





## I. IRAGANEKO NOR-NORK ETA NOR-NORI-NORK.

- Aurreko ikaskaietan iraganeko **nor-nork** eta **nor-nori-nork** formak ikasi ditugu. Errepaso laburra egingo dugu orain, bi aditz-mota horiek ondo berezteko.
- Hasteko, ez ahaztu aurreko kurtsoetan behin eta berriz ikasi duzuna: aditzak bi argumentu dituenean, **nor-nork** formak erabiltzen direla, alegia, eta hiru argumentu dituenean, berriz, **nor-nori-nork** formak :

Egunkaria ekarri **dut** (nik - egunkaria)  
Egunkaria ekarri **diot** aitari (nik - egunkaria - aitari)

Iraganean ere gauza bera gertatzen da, noski :

Egunkaria ekarri **nuen** (nik - egunkaria)  
Egunkaria ekarri **nion** aitari (nik - egunkaria - aitari)

- 
- Kontuz ibili behar da gaztelaniazko "a" preposizioarekin eta **me, te, le...** ize-nordainekin. Horrelakoek bi ordain dituzte euskaraz. **Nor** dira horiek bi argumentuko aditzetan eta **nori**, berriz, hiru argumentukoetan :

Kalean ikusi **zintudan** atzo ( 'te ví': nik - **zu** )  
Erregalu bat ekarri **nizun** atzo ( 'te traje': nik - **zuri** - erregalua )  
Zure aita ezagutu **nuen** atzo ( 'conocí a tu padre': nik - **zure aita** )  
Zure aitari eman **nion** giltza ( 'le dí a tu padre': nik - **zure aitari** - giltza )

- Aditz batzuek itxuraz bi argumentu baizik ez dute, baina argumentu hauek **nork** eta **nori** dira eta, hortaz, **nor-nori-nork** formak hartzen dituzte :

<i>eutsi</i>	(sujetar[se]):	Sokari eutsi zion
<i>heldu</i>	(agarrar):	Aitari heldu nion
<i>jarraitu</i>	(seguir):	Lagunari jarraitu zioten
<i>itxoin</i>	(esperar):	Bostak arte itxoin genion
<i>ekin</i>	(empezar/acometer):	Lanari ekin genion
<i>begiratu</i>	(mirar):	Zergatik begiratu zenidan horrela?
<i>abisatu</i>	(avisar):	Garaiz abisatu nion
<i>deitu</i>	(llamar):	Nork deitu zizun atzo?
<i>hots egin</i>	(llamar):	Nori hots egin zenion?
<i>lagundu</i>	(ayudar, acompañar):	Etixeraino lagundu zidaten
<i>e. a.</i>		



## ARIKETAK

---

### 1. Bete hutsuneak, *iraganeko nor-nork* edo *nor-nori-nork* formak ipiniz:

1. Adizu, ezagutu al zenuen atzo hain alai (zu) agurtu ... mutila?
2. Parean pasatzean, agur egin ... eskuaz, baina zuk ez zenidan erantzun.
3. Dirurik ez nuelako bota ... tabernariak kalera.
4. Mutiko batek harria bota ... eta buruan jo ninduen.
5. Etxera ekarri ... atzo gauean, baina zuek ez zenidaten eskerrik eman
6. Gustatu al zaizkizue (nik) Indiatik ekarri ... erregaluak?
7. Txikitan aitak eramaten ... eskolara; orain bakarrik joaten naiz.
8. Karga handia zuenean, aitak eramaten ... (niri) maleta.
9. Gerra garaian bere etxean gorde ... (gu) alkateak.
10. Sotoan gorde ... (guri) aitak bizikleta, baina guk berehala aurkitu genuen.
11. Zertarako eraman ... teatora? Badakizu teatroa ez dudala gustoko.
12. Zertarako eramaten ... egunkaria ospitalean nengoenean? Ez al zene-  
kien ez nuela batere irakurtzeko gogorik ?
13. Irakasleek aurre-aurrean jarri ... , baina nik berehala aldatu nuen lekua.
14. Nota ona jarri ... Fisikan, ondo egin bainuen azterketa.
15. Zu harrapatu ... autoa guztiz hondatua geratu zen.
16. Ateak eskua harrapatu ... , min handia hartu al zenuen?
17. Gehiegi edateak hondatu ... zu.
18. Zuri ere hondatu al ... euriak teilatua?
19. Gaixorik zeundenean, gurasoek zaindu al ... ?
20. Oporretara joan zinenean, auzokoak zaindu al ... txakurra?
21. Lasai geunden, baina lana faltatzen hasi zenean, kalean utzi ... gu ere.
22. Eskolako hurrek utzi ... baloia guretzat hartu genuen.
23. Asko dakizulako aukeratu ... geure alkate.
24. Ona iruditu al zitzaizun (guk zuri) oporretarako aukeratu ... lekua?
25. Geltokian geundela, kamioi zahar bat pasatu eta goitik behera busti ...
26. Barruraino ez zitzaigun pasatu, baina arropa ederki busti ... atzoko euriak.
27. Txikia zinenean, nik jazten ... egunero.
28. Inauterietan (nik) jantzi ... mozorroa ederki zenuen.
29. Neska atsegina zinenez, ondo hartzen ... denek.
30. Adizu, eskolako zozketa egin zenutenean, zenbat zenbaki hartu ... nire  
etxean?

2. Egin gauza bera ondoko esaldietan:

1. Txartelik gabe sartu nintzen eta inork ez ... trabarik jarri.
2. Guk abisatu ... Martxelori, etxea erretzen ari zitzaiola eta etortzeko azkar.
3. Ederki engainatu ... gazte haiek hasieran, baina hobeto ezagutu nituenean etxetik bota nituen.
4. Adizu, zuk deitu ... (niri) bart gauean hain berandu?
5. Itotzeko zorian nengoela, gizon batek soka bota ... eta horrek salbatu ...
6. Gaztetan, zuk ez ... batere jaramonik egiten nire aholkuei.
7. Azkenak iritsi ginenez, lehen lerroan jarri ... akomodadoreak.
8. Oriori traba egin ... eta, eliminatu egin zuten San Pedroko ontzia.
9. Berandu sartu ginen eta ez ... inork ikusi, argiak itzalita baitzeuden.
10. Famatua nintzen ni gaztetan; inguruko herri guztietan ezagutzen ...
11. Errieta egin behar zigunean, bere gelara eramaten ... zuzendariak.
12. Behin lo harrapatu ... lanean eta bi eguneko soldata kendu zidaten.
13. Atea irekitzera nindoanean, norbaitek besotik heldu eta eskaileran behera eramán ...
14. Jende artean pasatu nintzenean, bizkarrean ukitu ... norbaitek.
15. Zergatik ez zinen atzo etorri? Hamabiak arte itxoin ... , baina ez zentozela ikusita hamabietan ohera joan nintzen.

